

Департамент освіти і науки Миколаївської облдержадміністрації
Миколаївський обласний Центр національно-патріотичного виховання,
туризму та краєзнавства учнівської молоді

Д.Б. Мартинова, методист Миколаївського
обласного Центру національно-
патріотичного виховання, туризму та
краєзнавства учнівської молоді

*Конкурсна програма на туристських змаганнях,
як засіб розвитку соціальних
та комунікативних навичок підлітків*

м. Миколаїв - 2022

Конкурсна програма на туристських змаганнях, як засіб розвитку соціальних та комунікативних навичок підлітків

Підготувала: Д.Б.Мартінова, методист Миколаївського обласного Центру національно-патріотичного виховання, туризму та краєзнавства учнівської молоді.

Методична робота розрахована на організаторів туристських спортивних заходів для учнівської молоді, методистів та керівників гуртків туристсько-спортивного профілю дитячих та юнацьких центрів туризму, будинків творчості та інших позашкільних закладів. В роботі розглядається конкурсна програма на туристських змаганнях, як діючий інструмент для розвитку соціальних компетентностей підлітків. Використані матеріали та методичні наробітки з проведення конкурсної програми на Чемпіонатах Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків з 2010 по 2021 рр.

This methodical work presents tourists contests as an effective tools of the teenagers' social competences cultivation. The work is suitable for tourist sport eventers, methodologists and tourist coaches. It based on the working out of contests programs technique which were conducted during the Mykolaiv Region Tourist Junior Competitions from 2010 till 2021.

© Д.Б.Мартінова

Підлітковий вік – це вік, в якому відбувається перехід від дитинства до юності. Саме в цей період дитина починає усвідомлювати себе, як особистість, з'являється прагнення відчувати себе дорослою людиною, відбувається переоцінка цінностей.

Становлення підлітка – складний та багатогранний процес. Структура особистості дитини зазнає кардинальних змін. У той же час, сам процес є доволі суперечним. Дитина прагне самостійності, але потребує оцінки зі сторони дорослих. У цьому віці дитина схильна до рефлексії, але часто не може визнати власної провини і відповідальності, намагаючись виправдати себе.

Самооцінка та формування особисті відбувається на тлі виникнення інтересу до себе та до оточуючих. Підліток намагається зрозуміти мотиви вчинків інших людей, порівнює себе з ними. В цей час переважною частиною самовиховання стають взаєностосунки з іншими людьми, спілкування з однолітками, пошук моральних та поведінкових орієнтирів. Саме тому в підлітковому періоді вкрай необхідно найбільшу увагу приділяти розвитку соціальної компетентності, соціальних та комунікативних навичок.

Соціальна компетентність - здатність до співробітництва в групі та команді, мобільність, вміння адаптуватись і визначати особисті цілі і виконувати різні ролі й функції в колективі; вміння визначати й реалізовувати мету комунікації залежно від обставин; підтримувати взаємини; розв'язувати проблеми в різних життєвих ситуаціях.

У поняття «соціальна компетентність» входять наступні компоненти:

- когнітивний – адекватна самооцінка та адекватне оцінювання своїх здібностей і можливостей, емоційний самоконтроль; ідентифікація себе як члена соціальної групи, знання соціальних правил взаємодії в групі; вміння брати на себе відповідальність, виявляти активну життєву позицію;
- емоційно-цілісний – високий рівень соціальних почуттів: емпатії, поваги, довіри; вміння співвідносити власні прагнення з інтересами інших людей, продуктивно взаємодіяти з членами групи; здатність до компромісів, готовність до співробітництва;
- практично-діяльнісний – здатність до самореалізації в межах суспільних вимог і морально-етичних принципів; вміння самостійно, свідомо здійснювати моральний вибір та нести відповідальність за прийняті рішення.

Розвиток соціальної компетентності відбувається за допомогою формування соціальних та комунікативних навичок.

Соціальні навички – це ті вміння, які людина використовує для спілкування і взаємодії з іншими людьми. Розвинені соціальні навички – це та сама харизма, яку неможливо побачити, але коли вона є, то її відчують всі оточуючі. Це те, що приваблює нас до інших людей.

Основними соціальними навичками підлітка є: вміння презентувати себе перед людьми, в тому числі і в новому колективі; підтримання свого позитивного іміджу; вміння адекватно відповідати на ставлення інших людей до себе (приймати компліменти, реагувати на критику); здатність керувати своїми емоціями, голосом, зберігати спокій у різних ситуаціях.

Комунікативні навички — це характеристики, які показують як людина взаємодіє з іншими людьми під час спілкування, як вона їх розуміє, чи вірно передає інформацію, отриману від оточуючих, світу та самого себе. Сформовані комунікативні навички ми називаємо комунікабельністю.

Основні комунікативні навички, необхідні для вдалого спілкування, це: знання правил етикету та ввічливого спілкування, культурних норм спілкування, прийнятих у даному оточенні, традицій і звичаїв місцевості, де перебуваєш; здатність встановлювати нові контакти, ініціювати розмову; вміння слухати; знання про поведінку у конфліктній ситуації, вміння її уникати.

Найшвидший розвиток соціальних та комунікативних навичок припадає на підлітковий період. Саме діти підліткового віку є основним контингентом відвідувачів туристських гуртків. Тому, виконуючи основні професійні задачі, як тренери команд, розвиваючи професійні туристські і спортивні компетентності, педагоги повинні не забувати й про необхідність розвивати соціальні й комунікативні навички гуртківців, спрямовувати їх розвитку.

Розвиток соціальних і комунікативних навичок відбувається кожен хвилину занять туристських гуртків: це й навички роботи в команді, і розвиток тактичного мислення, яке вимагає вміння планувати свої дії і брати на себе відповідальність, і необхідність співпраці в стресовій ситуації. Участь у походах розширює кругозір, дозволяє зануритись у інше культурне середовище, крім того, в якому проживає дитина, вчить співвідносити свої інтереси з інтересами інших учасників групи, сприяє розвитку навичок взаємодії.

Але все це відбувається в замкнутих групах власного гуртка. А ось під час участі у туристських змаганнях гуртківці отримують можливість спілкування з учасниками інших команд, вчать сприймати інші норми поведінки, ніж прийняті в своєму колективі. Виграш та програш на змаганнях вчить як вмінню перемагати, так і вмінню переживати свої поразки, як крок до наступних перемог.

На багатоденних змаганнях та зльотах суддівська колегія має можливість запропонувати учасникам змагань конкурсну програму, яка також є інструментом розвитку соціальної компетентності. Умови конкурсної програми задають напрямок цього розвитку, акцентуючи увагу на необхідних соціальних та комунікативних навичках. Керівники гуртків та тренери команд мають можливість використовувати цей корисний інструмент для розвитку своїх гуртківців.

У цій методичній роботі розглядаються методика проведення конкурсної програми учасникам Чемпіонатів Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків в період з 2010 по 2021 рр. Окрема увага приділяється конкурсам, які сприяють розвитку соціальної компетентності учасників змагань.

Конкурсна програма зазвичай складається з 6 – 9 конкурсів, 1 – 2 з яких не є обов'язковими (базові умови конкурсної програми див. Додаток 1).

Умовно конкурси можна розділити по групах:

- профільні конкурси: конкурс таборів, конкурс туристської майстерності, конкурс в'язання вузлів;
- інтелектуальні конкурси: інтелектуальні ігри, вікторини;
- ігрові конкурси: квести, ігри, розваги;
- артистичні конкурси: фотографій, емблем, театралізований конкурс, конкурс туристської пісні;
- презентаційні конкурси: презентації, конкурс капітанів, візитівка команди;
- інформаційні конкурси: конкурс мальованих газет, конкурс репортажів.

Профільні конкурси націлені в першу чергу на перевірку профільних туристських навичок, які необхідні в походах, але не входять в перелік етапів та спецзавдань на туристських змаганнях.

Основним з них є конкурс таборів. Звичайно його мета – це перевірка вміння правильно та безпечно облаштувати табір, створити комфортні умови для перебування дітей (фото1).

Фото. 1. Табір команди – учасника Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків.

Це дуже важливо на змаганнях районного чи обласного рівня, де перебування у наметовому таборі для багатьох учнів стає

першим досвідом туристського буття. Грамотно використовуючи додаткові та штрафні бали, суддівська колегія має можливість донести до учасників нехитрі правила співіснування:

- відпочинок на природі – не є тимчасовою відмовою від цивілізованої поведінки;
- на час перебування у таборі ліс стає твоїм домом – тож бережи його й наводь у ньому лад;
- поруч з твоїм табором розташовані інші табори, тож поведь себе так, щоб не заважати іншим;
- і так, режим і розпорядок дня ніхто не відміняв)))

Таким чином підлітки освоюють нехитру соціальну навичку: де б ти не був, залишатися вихованою людиною.

Інші варіанти профільних конкурсів – це ті, які перевіряють окремі туристські навички: конкурс кашоварів, конкурс вогнищних, встановлення намету, конкурс в'язання вузлів, конкурс туристської майстерності і т.п. Більшість з цих конкурсів ми вже не проводимо, тому що, наприклад, для конкурсу кашоварів потрібний однаковий набір продуктів у всіх команд, а не всім учасникам це зручно; конкурс постановки наметів вмер у зв'язку з великим різноманіттям наметів у команд, а надавати свій намет суддівській колегії шкода (бо вб'ють і не подякують). І до того ж, набагато цікавіше використовувати всі ці завдання, як елементи ігрових конкурсів: квестів, естафет. Розпалювання вогнища краще ставити етапом на дистанції.

А ось конкурс в'язання вузлів – наш традиційний конкурс, незважаючи на те, що майже на всіх дистанціях є етапи в'язання вузлів. Справа в тому, що під час конкурсу можна відійти від вимог Настанов, Регламентів і тому подібних суворих документів,

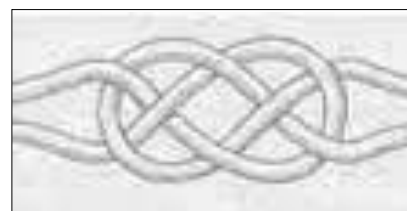

Рис. 1. Плоский вузол.

Рис. 2.
«Сіамські близнюки»

поставити учасників в незручні умови, що надасть їм можливість проявити свою кмітливість. Наприклад, учасникам роздаються малюнки незнайомого вузла (рис.1), або обмежується довжина мотузки, або зав'язуються очі.

На перший погляд це індивідуальний конкурс і ні про який розвиток комунікативних навичок мова не йде, але все залежить від умов і фантазії організаторів. Наприклад, варіант проведення конкурсу «Сіамські близнюки», коли 2 учасники становляться поруч, їм зв'язуються по одній руці один з одним, а вузол вони

в'яжуть вільними руками (Рис. 2), навчає учнів взаємодії.

Ще один цікавий варіант конкурсу в'язання вузлів – «Зрозумій мене». В конкурсі бере участь 2 спортсмена. Один з них отримує список вузлів (3 – 4, більше не треба), він має пояснити другому учаснику, який вузол треба зав'язати, але йому не можна називати назву вузла. Другий учасник не може розмовляти взагалі. Такий варіант проведення конкурсу навчає дітей передавати та отримувати інформацію, терпінню, увазі, командній роботі.

Конкурс туристської майстерності може бути будь-яким. Цікавим варіантом був варіант конкурсу, коли учасникам потрібно було виготовити з підручних матеріалів взуття, замість втраченого кросівка й пробігти в ньому 300 м. Настрій учасникам й глядачам цей конкурс точно підняв. Можна проводити конкурси ремонтників, завгоспів, медиків і т.п. Але цікавими подібні конкурси будуть тільки за умови підготовки відповідного інвентарю (наприклад, для конкурсу ремонтників завдання закрити дірку в палатці потребує однакових клаптиків тканини для всіх команд).

Інтелектуальні конкурси на туристських змаганнях не мають за мету перевірку рівня освіти. Тому ми намагаємось не проводити їх в формі вікторин, тестів або ще якихось стандартних варіантів. Уже багато років проводиться командний інтелектуальний батл, який заснований на іграх «Що? Де? Коли?», «Дев'ятий вал» та «Брейн-ринг» (ідейний натхненник та багаторічний ведучий конкурсу – методист МОЦНПВТК УМ Трощенко В.О., див. Додаток 1). Вибір саме цих ігор не є випадковим, бо вони, по-перше, вимагають від учасників не стільки енциклопедичних знань, скільки кмітливості, вміння аналізувати та швидко думати. А по-друге, це командні ігри, які навчають учнів роботі в команді, вмінню слухати, вмінню довіряти, вмінню наполягати на необхідності дослухатись до своєї думки, якщо ти впевнений у своїй відповіді. Саме таким чином, комбінуючи повагу до інших з повагою до себе, і відбувається становлення соціальнорозвинутої особистості.

З 2011 року, крім дітей, в батлі беруть участь і дорослі. В першому турі гри «Що? Де? Коли?» вони знаходяться окремо, свою команду не бачать. У дітей 10 запитань. У дорослих є 3 спроби на відповідь. Правильна відповідь дорослого може «врятувати» неправильну відповідь дітей. Неправильна відповідь дорослого може «втопити» правильну відповідь дітей. Дуже цікаво спостерігати за тим, наскільки добре керівники гуртків знають можливості своїх гуртківців. Такий варіант гри дозволяє тренерам по іншому подивитись на своїх вихованців і вчить як дітей, так і керівників, враховувати сильні та слабкі сторони товаришів по

команді, спробувати ставити себе на місце інших людей, довіряти тим, хто грає з тобою в одну гру (див. Додаток 1).

Ігрові конкурси – це, в першу чергу, розвага й відпочинок серед напруги змагань. Таким конкурсом може бути гра в «вибивного», чи класичний туристський «домбайский футбол».

Справжній інтерес викликає у дітей «Єралаш» з етапів та завдань, виконуючі які учасники отримують бали. Перемагає команда, яка за певний час набрала найбільшу кількість балів. Проходження етапів в порядку «живої черги». Кількість проходжень - необмежена. Бажаний час проведення 1 – 1,5 години, бо учасники втомлюються. Складність організації такої гри в тому, що завдань має

Фото 2. Старт квесту. Учасники намагаються дістатись до опису першого завдання (знаходиться в пляшці).

бути багато (в ідеалі більше, ніж кількість команд; як мінімум – не менше половини від кількості), а це потребує багато суддів, спорядження та інвентарю.

Якщо ви бажаєте, щоб відпочинок для дітей був не тільки цікавим, але й корисним, то пропонуємо вам проводити естафети та квести з елементами тимблдінгових завдань, задачами на логіку, загадками (фото 2).

З 2015 року на Миколаївщині обласний Чемпіонат з туризму проводиться паралельно з обласним зльотом змагань юних рятувальників «Школа безпеки», тож в цей конкурс включаються елементи рятувальних робіт, пошуку потерпілих, надання медичної допомоги. Кращого тренінгу для налагодження взаємовідносин в команді не знайти. Єдиний недолік цього виду конкурсу це те, що він потребує довгої та ретельної підготовки.

Артистичні конкурси дозволяють дітям проявити свої таланти й показати, що не спортом єдиним живе людина. Для підлітків це можливість проявити себе, презентувати свої здібності, тим самим підтримуючи свій імідж. Вміння поводити себе перед глядачами потрібно в багатьох сферах життєдіяльності, а не тільки для акторів.

Конкурс туристської пісні створює справжню атмосферу єднання (фото. 3). Ми

Фото 3. Конкурс пісні на Чемпіонаті Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, 2015 р.

завжди намагаємось провести його біля вогнища. І вважаємо конкурс вдалим, коли після його закінчення в учасників з'являється бажання залишитись на неформальне спілкування, саме під час якого й відточуються комунікативні навички – вміння встановлювати нові контакти, ініціювати й підтримувати бесіду, вміння слухати (див. Додаток 2).

Конкурс фотографій крім виявлення талановитих фотографів, має ще одну, дуже практичну ціль – дозволяє поповнити фонд гарних фотографій, які потім можна використовувати на виставках. Але, як показує досвід, підлітки цікавляться фотографіями тільки тоді, коли на них зображені вони самі. Найбільш активно учасники змагань брали участь у цьому конкурсі, коли був запропонований варіант придумати коментар до фото. Підсумки підводились за сумою таких собі лайків (кожна делегація отримувала наліпки за кількістю учасників з назвою делегації, на яких вписувались номери коментарів, що найбільше сподобались (більш докладно див. Додаток 3).

Конкурс емблем за останні 10 років ми проводили 1 раз у 2018 році, і, чесно кажучи, тільки тому, що шукали нові ідеї. Ідеї не знайшлися. Тож чи доцільно проводити такий конкурс, чи ні – вирішувати організаторам, а ми вважаємо, що краще звернутись за емблемою до професійних дизайнерів.

Театралізовані конкурси теж доволі часті гості на туристських змаганнях. Вони можуть проводитись на будь-яку тематику: «Пішов я раз з товаришем в похід», «Байки біля вогнища» та ін. Недоліком цього конкурсу є те, що він потребує ретельної підготовки, яка займає доволі багато часу. Та й бажано хоча б 1 – 2 репетиції з дітьми провести. Але, враховуючи те навантаження, яке несуть представники команд і тренери під час підготовки до змагань, їм зазвичай не залишається часу ще й на якісну режисерську діяльність. Мабуть тому з розповсюдженням інтернету все частіше доводилось переглядати сценки з різних ТВ-конкурсів, КВК та ін. (фото 4). Тому поступово, з розширенням можливостей комп'ютерної техніки, від театралізованих конкурсів ми перейшли до презентацій походів, гуртків, команд у відео- та слайд- форматі, перевагою яких є те, що їх можна підготувати заздалегідь й залучити до підготовки батьків і старших гуртківців.

Фото 4. Театралізований конкурс, Чемпіонат працівників освіти, 2018 р.

Презентаційні конкурси дозволяють учасникам змагань краще розкрити себе, показати особливості своєї групи, гуртка. Це викликає взаємний інтерес, стимулює міжкомандне спілкування. На етапі підготовки до конкурсу діти, які

Ф. 5. Презентація походів гуртка спортивного туризму «Едельвейс» Галичинівської ТГ Миколаївської області

беруть участь у підготовці презентації, мають можливість проявити свої творчі здібності (див. Додаток 4).

Конкурс презентацій проводиться у вигляді перегляду заздалегідь підготовлених відео- чи слайд-фільму. Тематика конкурсу може бути різною: «Легенди далеких мандрівок», «Туризм – це...» і т. п. Організаторам це дає можливість ближче ознайомитись з роботою різних гуртків, дітям – цікаво проведений вечір. Для проведення конкурсу бажано мати проектор з великим екраном, але, за відсутністю такого, проводили й

організовуючи показ на ноутбучі. Після змагань відео викладається в загальнодоступні групи.

Темою презентаційного конкурсу також може бути візитівка гуртка, команди. І може він проходити і у відео- форматі, і в форматі театралізованого виступу. В 2019 році був проведений конкурс капітанів. За задумом він мав проходити в чотири тури:

1. Конкурс на кмітливість. Учасникам була запропонована практична задача.

2. Конкурс талантів. Учасники мають представити свої вміння і таланти в будь-якій області. Тривалість виступу – до 3 хв.

3. Обмін досвідом. Учасники готують по 1 запитанню до своїх суперників. Для обміркування відповіді є 30 секунд. Оцінюються: відповідність запитанню, оригінальність, гумор.

4. Моя команда. Конкурс проводиться у вигляді відео, слайд, фото-презентації. Капітан має представити свою команду. Тривалість презентації – до 3 хв.

На жаль, у 2021 році було замало вечорів з гарною погодою, тож вдалось провести тільки 2 перших конкурси. Але конкурс талантів виявився справжньою несподіванкою: багато виступів стало приємним сюрпризом як для організаторів, так і для багатьох учасників. Виступи були різноманітними (від швидкісного в'язання вузлів, до декламації віршів). Жоден виступ не залишив глядачів

байдужими. Це був чудовий випадок для лідерів туристських команд показати, що вони є не тільки серйозними спортсменами, а й різноманітними й обдарованими особистостями.

Інформаційні конкурси – це конкурси, в яких діти учаться збирати, обирати, аналізувати та подавати інформацію (Див. додаток 5).

Класичний варіант такого конкурсу – це конкурс мальованих газет «День за днем». Цей конкурс у нас пройшов неабиякий еволюційний шлях. Спочатку це був просто конкурс газет, які учасники мали представити в останній день змагань. Газети малювались в таборах. Часто газети привозили з дому, намальованими професійними художниками, використовуючи стандартні штампи з туристськими висловлюваннями, благо програма змагань стандартна, і можна приблизно спрогнозувати як писати «ні про що», головне, щоб було гарненько)). Цю проблему частково подолали введенням вимоги показувати ГСК в перший день змагань чистий аркуш паперу, який візувався, і малювати газету можна було тільки на ньому. Але команди продовжували привозити з собою професійних художників, а діти до цього конкурсу не мали жодного відношення. Тоді ми почали проводити конкурс типу «он-лайн»: в останній день змагань по 2 – 3 учасника збирались на галявині, де у них було 3 години на виготовлення газети. Звичайно, що в таборі протягом всіх днів змагань учасники мали можливість готувати матеріали для газети, робити ескізи, розподіляти роботу. Деякі скористались цим, і замість газети робили колажі з малюнків, зроблених професійними художниками, роздруківок тощо. Тоді й оформився сучасний

то. 6. Газета команди Снігурівського району на конкурсі газет «Будні зльоту», 2015 р.

варіант конкурсу: «Конкурс мальованих газет». Тобто газета від початку до кінця має бути намальована на місці конкурсу. Учасники можуть брати роздруківки, малюнки, але тільки в якості зразку для малювання. Звісно, при такому варіанті проведення не слід очікувати шедеврів творчого мистецтва, але це і не є метою. Якщо звернути увагу на критерії оцінювання, то є збірна оцінка за техніку виконання, яка включає до себе не стільки

оцінювання художніх здібностей учасників (залишимо це арт-галереям), скільки відповідність стилістики газети, логічність розміщення матеріалів, якість роботи (фото 6)

Метою такої еволюції була необхідність проводити конкурс саме серед дітей, щоб надати їм можливість проявити свої власні таланти, творчість, натхнення. До того ж такий варіант вимагає здійснення попередньої підготовки та планування, розподілу роботи, взаємодії під час виготовлення газети, вміння працювати в умовах обмеженого часу.

Конкурс репортажів виріс з конкурсу газет, але не вимагає від учасників вміння малювати, а акцентує увагу саме на актуальності інформації і на вмінні її подавати (фото 7). Одним з найцікавіших варіантів його проведення був варіант 2010 року (див. Додаток 1), який вимагав від учасників групової міжкомандної роботи.

Не менш цікавим виявився й варіант 2015 року, коли учасники оформлювали газету-репортаж протягом всіх змагань, кожен день додаючи нову інформацію.

А ось спроби провести конкурс репортажів у вигляді театралізованого конкурсу у стилі агітбригад (2013 рік) особливого успіху не мав.

Сучасний світ неможливий без використання гаджетів. Вони вриваються в комунікацію між людьми, стають важливим елементом соціального життя. Задача

Фото 8. Фрагмент інтерв'ю команди ПТУ м. Миколаєва.

педагогів показати дітям, що гаджети – це ще й корисний інструмент, який можна використовувати для створення цікавих проектів. Тому в 2017 році був запропонований конкурс «Інтерв'ю», під час якого учасникам необхідно було обрати об'єкт та взяти у нього це інтерв'ю. Неочікувано отримали декілька дуже цікавих дитячих робіт (фото 8).

Не менш цікавими вийшли й роботи наступного року, які проходили в режимі репортажів про змагання. Діти з задоволенням занурювались в журналістську діяльність, намагались знайти цікаві моменти, створювали ці цікаві моменти. Інтерес до дистанцій теж підвищився, оскільки в пошуках потрібних сюжетів учасники команд ретельно наглядали за проходженням суперників.

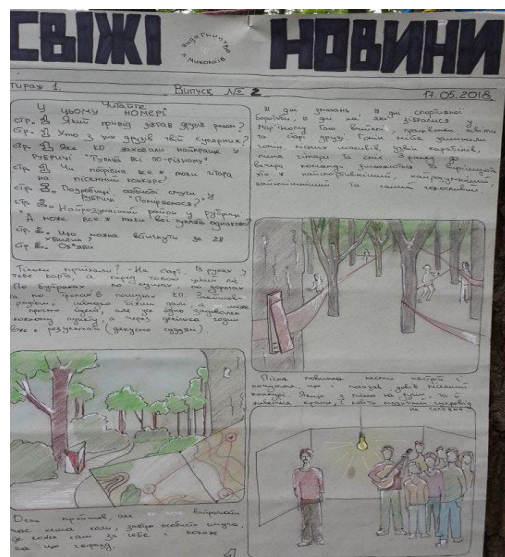
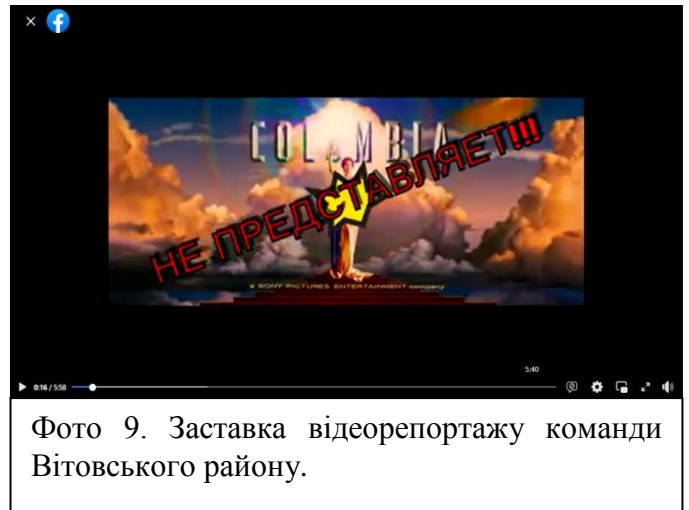

Фото 7. Репортаж з Чемпіонату Миколаївської області.

В останній вечір роботи демонструються на екрані для всіх бажаючих. Показ репортажів викликає ще більший інтерес у учасників змагань, оскільки вони бачать себе, своїх товаришів, ті події, в яких вони самі брали участь протягом змагань. Після змагань роботи викладаються на сторінках організаторів в соціальних мережах.

Підсумувати хочеться словами широко відомого Містера Фокса: «Бери все те, що під рукою, й не шукай собі іншого». Для того, щоб допомогти підліткам налагодити спілкування, знайти своє місце в команді, колективі, розкрити свій творчий потенціал і просто вирости соціальноадаптованою успішною особистістю, не потрібно винаходити велосипед. Достатньо натхнення й фантазії, і, звичайно, бажання спілкуватись зі своїми учнями. І тоді такі прості речі, як ігри, конкурси, пісні, малюнки стають потужним інструментом в руках педагога.

Умови проведення конкурсної програми 2010 р.

(є базовими для щорічних Чемпіонатів Миколаївської області серед юнаків)

Конкурсна програма складається з 9 конкурсів.

1. Конкурс таборів.
2. Інтелектуальні ігри.
3. Конкурс представників.
4. Конкурс майстрів в'язки вузлів.
5. Конкурс репортажів «Будні зльоту».
6. Конкурс туристської пісні.
7. Ігрові конкурси.
8. Конкурс-презентація.
9. Конкурс фотографів.

До заліку конкурсної програми входить 7 конкурсів. Якщо результати будуть однакові, то краще місце посідає команда, що має кращий результат у конкурсі таборів, далі – команда, що має більше призових місць.

Заявка на участь у конкурсній програмі подається разом з заявкою на змагання. Там мають бути вказані конкурси, в яких команда бере участь, а також прізвище судді конкурсної програми (дорослий). Участь у конкурсі таборів є обов'язковим.

Суддівська колегія залишає за собою право виставляти штрафні бали та застосувати інші заходи (до зняття учасників включно) за некоректну поведінку по відношенню до інших учасників та до суддівської колегії.

Дозволяється участь представників у конкурсі туристської пісні.

Конкурс таборів проводиться на протязі змагань, перевірятися табори можуть декілька разів в день, в будь-який час.

Оцінюється: в день заїзду – обладнання табору, спорядження, що використовується для облаштування табору, використання додаткового обладнання – початкова оцінка 10 б., наявність єдиної форми команди - по 1 б.

Щоденно – порядок в таборі, санітарний стан – до 5 б.

Штрафні бали можуть бити виставлені за рубку зелених рослин, за порушення розпорядку табору.

Конкурс «Інтелектуальний батл».

Конкурс проходить в три етапи. Склад команди – не більше 7 чоловік.

1 етап «Синхронна гра «Що, де, коли?»»

Беруть участь всі бажаючі команди одночасно – письмова коротка відповідь на 10 питань.

2 етап Гра «Дев'ятий вал»

Беруть участь 6 кращих команд за результатами 1 етапу зі збереженням зароблених в ньому балів.

Командам пропонується 4 різні інформації про одне і теж слово (частіше за все різне його значення) або ідіому. Хто відповів з першого разу отримує 4 бали, хто з другого визначення - 3 бали і т.д. Спроба тільки одна, повторювати відповідь суперника не можна.

3 етап «Брейн-ринг»

Беруть участь 3 переможця 2 етапу без збереження балів.

Призові місця розподіляються наступним чином: учасники 3 етапу отримують місця від 1 до 3 в залежності від кількості отриманих балів на етапі. Між учасниками 2 етапу розподіляються місця від 4 до 6, в залежності від кількості суми балів, отриманих на 1 та 2 етапах. Місця від 7 отримують команди, які виступили лише в 1 етапі в залежності від кількості отриманих на етапі балів.

Конкурс представників. В конкурсі бере участь офіційний представник делегації. Для участі в конкурсі необхідно мати ручки та папір.

Конкурс майстрів в'язки вузлів. В конкурсі бере участь 1 людина. Він має зав'язати вузли з Настанов. Додаткові Умови на конкурсі.

Конкурс репортажів «Будні зльоту». В конкурсі беруть участь 2 – 3 людини. Конкурс проводиться в виді своєрідної естафети. Команди згідно жеребкування розділяються на групи та готують репортаж про змагання. В кожній групі команди по черзі виконують свою частину роботи за заданий час. При цьому необхідно зв'язати свій сюжет з роботою своєї групи.

Всі роботи виконуються на листах форматом А4, потім об'єднуються в єдину роботу групи. На кожному листі має бути інформація щодо команди-автора. Об'єм роботи однієї команди обмежений тільки часом.

Оцінюється: техніка виконання – до 5 б, відповідальність тематиці – до 3 б, єдність сюжету – до 3 б, гумор – до 3 б.

Конкурс туристської пісні.

На конкурс команда представляє три пісні на тему: Класика туристської пісні, Сучасна туристська пісня, Посміхнись в дорозі.

Оцінюється кожна пісня за наступними критеріями: техніка виконання – до 5 б, акомпанемент (не оцінюється, якщо акомпанує керівник) – до 3 б, артистизм – до 3 б, гумор – до 3 б (за пісню на тему «Посміхнись в дорозі»)

Також за кожну пісню можливо отримати наступні додаткові бали:

Якщо пісню виконує автор – 2 б. Якщо учасник виконує власну пісню – переробку – 1 б

Масовість – 1 б

Використання реквізиту та костюмів – до 3 б

Вміння отримати підтримку аудиторії – до 2 б

Заявкою на участь у конкурсі пісні є сценарій з текстами пісень, що будуть виконуватись. Сценарій здається в ГСК не пізніше ніж за добу до початку конкурсу.

Ігрові конкурси. Конкурс складається з декілька ігрових завдань, за виконання яких команда отримує певні бали (в залежності від умов завдання та кількості учасників). За заданий час команда має набрати як можна більше балів.

Конкурс - презентація. Команда представляє на конкурс CD або DVD диск з слайд-фільмом або відеофільмом на тему: «Легенди далеких мандрівок»

Оцінюється: відповідність тематиці – 3 б, єдність сюжету – 3 б, якість - 5 б, художня та пізнавальна цінність – 5 б, гумор – 3 б

Конкурс фотографій. Команда представляє на конкурс по 1 фотографії з чотирьох розділів: пейзаж, портрет туриста, група на маршруті, посмішка. Розмір фотографій – 20x30. До кожної фотографії додається окремий листок, де зазначена назва делегації, автор, назва фотографії, розділ, в якому ця фотографія виставляється. Фотографії мають бути у файлах. До заліку конкурсу входить 3 з 4 робіт. Фотографії не повертаються.

Оцінюється: композиція – 3 б, художність зображення – 5 б, якість фотографій – 3 б, відображення теми – 1 б, відповідність назві фотографії – 1 б, гумор – 3 б (для фотографій з розділу «посмішка»)

Варіанти проведення конкурсу туристської пісні*2011 рік*

Конкурс проводиться в вигляді відбіркового туру та фіналу. На групи команди діляться згідно жеребкування. До фіналу виходить одна команда з кожної групи.

Команди по черзі починають пісню. Якщо інша команда впізнає цю пісню, то вона бере хід та продовжує співати. Якщо команда зуміла проспівати пісню до кінця, то вона отримує 1 бал. Якщо команда взялась виконувати пісню, але не змогла її закінчити, то хід переходить до іншої команди. Команда, яка починала пісню, може її закінчити тільки після того, як інша команда спробувала виконати цю пісню, але не змогла її закінчити, та інші команди відмовились від продовження. Якщо пісню не захотіла продовжувати будь-яка команда, то балів ця пісня не приносить. В турі перемагає команда, що першою набрала 3 бали.

2018 рік

Конкурс проводиться у форматі «Ходить гітара по колу».

Розігруються наступні номінації: «Голос Мар'їного Гаю», «Найдружніший спів Мар'їного Гаю» та ін.

Переможці номінації нагороджуються грамотами та пам'ятними відзнаками.

2021 рік

Конкурс складається з двох етапів.

Перший етап: гра «Крокодил». Команда без слів, використовуючи тільки жести та предмети, має показати строчку чи вираз з туристської пісні (за жеребом). Час на підготовку 1 хв. Кількість учасників, що показують – не обмежена. Час на показ – 3 хв. Команда, яка відгадала завдання, і команда, яка його показувала, отримують бали в залежності від часу, за який була надана відповідь: протягом 1 хв – 3 бали, протягом 2 хв. – 2 бали, протягом 3 хв. – 1 б. За порушення правил «показу» команда отримує штраф 1 б. Після третього порушення команда припиняє виступ на конкурсі.

Другий етап: «Пісня по колу». Команди по черзі виконують три пісні в номінаціях: «Класика туристської пісні», «Весела пісня – весела мандрівка», «Моя улюблена пісня в поході».

Оцінюються:

- рівень виконання – 5 балів;

- артистичність – 3 бали;
- акомпанемент (може акомпанувати дорослий або використовуватись фонограма, але оцінюватись буде тільки дитячий акомпанемент) – 3 б.,
- відповідальність тематиці – 1 б.

Результат конкурсу підводиться за сумою балів двох етапів.

Варіанти проведення конкурсу фотографій*2016 рік*

«Що це було?». Конкурс на найкращій коментар до фотографії проводиться в 3 етапи.

1 етап: Команда, що бажає взяти участь у конкурсі, здає під час подачі заявок цікаву фотографію про туристське життя, до якої можна придумати цікаві коментарі (Фото форматом від А4. Має бути вказаний автор фотографії). Фотографіям присвоюються номери і вивішуються для огляду.

2 етап: Протягом змагань команди пропонують коментарі до різних фотографій. Коментарі здаються в суддівську колегію (повинні бути вказані автори коментарів), де їм теж присвоюються номери і вивішуються для огляду. Кількість коментарів від команди не обмежується.

3 етап: Команди отримують жетони для голосування і можуть проголосувати за коментарі, які їм сподобались. Не можна голосувати за свій коментар!!! (Навіть за коментар другої делегації свого району!)

Підведення підсумків: Результат команди підводиться за сумою наданих голосів.

Окремо грамотами нагороджуються автор фотографії, що отримала найбільш цікавий коментар, та автор цього коментарю.

2017 рік

«Ривок до перемоги». На конкурс від команди надається 1 фотографія в електронному вигляді, що зроблена під час змагань і відображає хід спортивної боротьби.

Оцінюється:

- Відповідність тематиці – до 3 балів;
- Сюжетність – до 5 балів;
- Якість фото – до 3 балів;
- Композиція – до 5 балів.
- Гумор – до 3 балів;

Варіанти проведення презентаційних конкурсів

2011 рік

Команда представляє на конкурс CD або DVD диск з слайдфільмом або відеофільмом на тему: «Туризм – це...»

Оцінюється:

- відповідність тематиці – 3 б,
- єдність сюжету – 3 б,
- якість - 5 б,
- художня та пізнавальна цінність – 5 б,
- гумор – 3 б.

2018 рік

«Візитівка команди».

Конкурс проводиться у театралізованого виступу команд (агітка, стем, театральний етюд та ін.). Тривалість виступу – до 5 хв.

Під час виступу команда представляє свій район та клуб і розповідає про особливості і відмінності своєї туристської команди.

Оцінюється:

Розкриття теми – до 5 балів;

Майстерність виконання – до 5 балів;

Сюжет, сценарний план – до 5 балів;

Оригінальність – до 5 балів;

Командний дух – до 5 балів;

Музичний супровід, реквізит – до 3 балів;

Гумор – до 3 балів.

Варіанти проведення конкурсів газет та репортажів*2011 рік*

Команда отримує ключові елементи, котрі мають бути обов'язково використані в газеті. На роботу над газетою встановлюється контрольний час. Перед початком конкурсу папір, на якій буде малюватися газета, має пройти суддівський контроль. На неї не має бути жодного малюнку або напису.

Оцінюється:

- техніка виконання – до 5 б,
- відповідальність тематиці – до 3 б,
- єдність сюжету – до 3 б,
- гумор – до 3 б.
- доцільне та зв'язане з іншими матеріалами використання ключових елементів – по 1 б, відсутність ключового елементу – (-1) б

2013 рік

Конкурс проходить у формі театралізованих музичних мініатюр. Висвітлює підготовку та участь делегації у змаганнях. Жанр мініатюри визначається в перший день і подається разом із заявкою на конкурсну програму. Виступ делегації до 7 хв.

Оцінюється:

- артистизм, майстерність виконання - до 5 балів; змістовне відображення перебігу подій – до 5 балів;
- оригінальність сценарію, відповідність заявленому жанру – до 3 балів,
- журналістська спостережливість – до 3 балів;
- гумор – до 2 балів;
- доцільне використання реквізиту та костюмів – до 2 балів.

2015 р.

«Гарячі новини». Конкурс проходить протягом змагань. Команда готує щоденний репортаж про хід змагань. Мінімальний щоденний обсяг – лист А4.

Репортаж здається в суддівську колегію кожен день до відбою. Допускається для оформлення використання фрагментів фото, малюнків, колажів, природного матеріалу. Папір командний. Перед початком конкурсу

папір, на якому буде малюватися газета, має пройти суддівський контроль. На репортажі повинна бути вказана назва команди.

Оцінюється:

- актуальність – відображення ходу змагань, своєчасна подача інформації – до 5 балів;
- відповідність жанру – наявність структури, дотримання стилістики «газетного жанру», єдиний стиль подачі інформації протягом всього репортажу – до 5 балів;
- оформлення – якість оформлення, відповідність стилістиці текстової частини, єдність стилю протягом всього репортажу; оригінальність – до 3 балів;
- гумор – до 3 балів.

Команда може надати стенд, на якому будуть розміщатись її репортажі. Але оцінюватись він буде тільки в рамках єдиної оцінки за оформлення. Додаткові бали за наявність стенду не передбачено.

2016 рік

«Розповіді Мар'їного Гаю». Команда готує та «друкує» статтю про змагання. Мінімальний обсяг – лист А4.

Репортаж здається в суддівську колегію не пізніше ніж за годину після закінчення останнього конкурсу змагань. Допускається для оформлення використання фрагментів фото, малюнків, колажів, природного матеріалу. Папір командний. На репортажі повинна бути вказана назва команди та автор (якщо робота виконана одним, або декількома учасниками команди).

Оцінюється:

- журналістська спостережливість – відображення ходу змагань, наявність цікавих спостережень, інтерв'ю – до 5 балів;
- стилістика – наявність структури, дотримання стилістики «газетного жанру» – до 5 балів;
- креативність – нестандартна форма подачі інформації – до 5 балів;
- гумор – до 3 балів.

2017 рік

Інтерв'ю «3 місяця подій».

Протягом змагань команда знімає на свої технічні пристрої (телефони, камери тощо) інтерв'ю про хід змагань. Тривалість інтерв'ю – від 1 до 3 хв.

Для участі в конкурсі команда повинна подбати про забезпечення можливості просмотра відео на екрані (картрідер, дріт з USB-з'єднанням і т. п.).

«Журналістами» повинні виступати учасники команди (діти).

Оцінюється:

- оригінальність – до 5 балів;
- стилістика: логічність та послідовність сюжету – до 5 балів;
- відповідність тематиці, повнота розкриття теми – до 5 балів;
- відповідність формату інтерв'ю – до 3-х балів;
- вибір об'єкту інтерв'ю – до 3-х балів;
- гумор – до 3 балів.

2018 рік

Протягом змагань команда знімає на свої технічні пристрої (телефони, камери, фотоапарати тощо) репортаж про хід змагань. Тривалість репортажу – до 5 хв. Для участі в конкурсі команда повинна подбати про забезпечення можливості просмотра відео, презентації на екрані (картрідер, дріт з USB-з'єднанням і т. п.).

«Журналістами» повинні виступати учасники команди (діти).

Оцінюється:

- оригінальність – до 5 балів;
- стилістика: логічність та послідовність сюжету – до 5 балів;
- відповідність тематиці, повнота розкриття теми – до 5 балів;
- відповідність формату репортажу – до 3-х балів;
- гумор – до 3 балів.

2019 рік

Протягом змагань команди можуть розміщати інформацію про хід змагань в соціальних мережах. В інформації, що розміщена в Фесбучі, має бути хештег #МОЦТКЕ#туризм#пішохіднийтуризм#змагання, в інших соціальних мережах – посилання на сайт <http://nikturcentr.mksat.net>. В останній день змагань до 20.00 в суддівську колегію потрібно надати скріни з розміщеною інформацією. Переможець конкурсу буде визначатись за кількістю лайків; при їх рівності – за кількістю тих, що поділились інформацією; при рівності – за кількістю постів.

Джерела інформації:

1. Деркач Миколай Особливості комунікативної компетентності у підлітковому віці. Код доступу URL : [HTTPS://PSY-STUDIO.COM.UA/OSOBLIVOSTI-KOMUNIKATIVNOI-KOMPETENTNOSTI-U-PIDLITKOVOMU-VICI/](https://psy-studio.com.ua/osoblivosti-komunikativnoi-kompetentnosti-u-pidlitkovomu-vici/)
2. Лазаренко Людмила Формування комунікативних навичок підлітків. Код доступу URL : <https://vseosvita.ua/library/formuvanna-komunikativnih-navicok-pidlitkiv-342940.html> , <https://core.ac.uk/download/pdf/32304936.pdf>
3. Флярковська О. В. Формування соціальної компетентності у підлітковому віці. Код доступу URL : <http://snman.science/index.php/sn/article/view/20/24>
4. <https://inv.vntu.edu.ua/ukr/images/stories/napryam/navch-prakt/1-kurs/2018-19/1-kurs-tema-3-TEXT-komunikat-nav-18-19.pdf>
5. <https://kalamar.ua/socialni-navichki-kljuch-do-uspishnogo-zhittja/>
6. <http://vkba.zz.mu/gallery/pidlitok.pdf>
7. <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BE%D0%BA>
8. <http://surl.li/coiqz>
9. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2010 р.
10. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2011 р.
11. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2012 р.
12. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2013 р.
13. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2014 р.
14. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2015 р.
15. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2016 р.
16. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2017 р.
17. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦТКЕ УМ, м. Миколаїв, 2018 р.
18. Умови проведення Чемпіонату Миколаївської області зі спортивного туризму серед юнаків, МОЦНПВТК УМ, м. Миколаїв, 2021 р.